

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตปาล์มน้ำมัน ปี 2552

1. หลักการและเหตุผล

รัฐบาลไทยได้จัดทำข้อตกลงการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) ซึ่งต้องเปิดเสรีนำเข้าสินค้าปาล์มตั้งแต่ปี 2546 เก็บภาษีร้อยละ 5 และลดลงเหลือร้อยละ 0 ในปี 2553 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้จัดทำแผนพัฒนาอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน และน้ำมันปาล์ม ปี 2551-2555 โดยกำหนดวิสัยทัศน์ “มุ่งสู่การพัฒนาและส่งเสริมมูลค่าปาล์มน้ำมัน และผลิตภัณฑ์น้ำมันปาล์มทั้งระบบอย่างยั่งยืน” โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาจัดทำโครงการฯ เพื่อสนับสนุนแผนดังกล่าว

กรมส่งเสริมการเกษตร จึงได้จัดทำโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตปาล์มน้ำมัน ปี 2551-2555 เพื่อพัฒนาการผลิตของเกษตรกร เตรียมการในส่วนของการผลิต สำหรับรองรับผลกระทบจากข้อตกลงการค้าเสรีทางการค้าที่จะมีขึ้นในอนาคต รวมทั้งเป็นการสนับสนุนแผนพัฒนาอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน และน้ำมันปาล์ม ปี 2551-2555 ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และสนับสนุนยุทธศาสตร์ไบโอดีเซลของกระทรวงพลังงานด้วย โดยขอรับการสนับสนุนงบประมาณโครงการจากกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตปาล์มน้ำมัน ให้มีปริมาณและคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของโรงงาน

2.2 เพื่อลดต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมันเป็นการเพิ่มรายได้แก่เกษตรกร

3. เป้าหมาย

เกษตรกร จำนวน 10,000 ราย

4. สถานที่ดำเนินการ

ดำเนินการในพื้นที่แหล่งผลิตปาล์มน้ำมัน จำนวน 18 จังหวัด ดังนี้

- ภาคใต้ 9 จังหวัด ได้แก่ ชุมพร นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี ระนอง กระบี่ พังงา พัทลุง ตรัง และภูเก็ต (ยกเว้น 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ สงขลา สตูล ยะลา ปัตตานี นราธิวาส)

- ภาคตะวันออก 7 จังหวัด ได้แก่ ชลบุรี ฉะเชิงเทรา จันทบุรี ระยอง ตราด สระแก้ว และปราจีนบุรี

- ภาคตะวันตก 1 จังหวัด ได้แก่ ประจวบคีรีขันธ์

- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 จังหวัด ได้แก่ หนองคาย

5. ระยะเวลาดำเนินงาน

ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2551 – เดือนกันยายน 2552

6. กิจกรรมและการดำเนินงาน

6.1 การประชาสัมพันธ์โครงการ

สำนักงานเกษตรจังหวัด/ อำเภอ ประชาสัมพันธ์โครงการผ่านสื่อต่างๆ ในท้องถิ่น ได้แก่ วิทยุชุมชน หอกระจายข่าว ประกาศประชาสัมพันธ์ ตามสถานที่ราชการต่างๆ ได้แก่ สำนักงานเกษตรจังหวัด/ อำเภอ ที่ว่าการอำเภอ ธ.ก.ส. ส.ป.ก. ที่ทำการองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ที่ทำการกำนัน/ ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อให้เกษตรกรผู้สนใจได้ทราบโดยทั่วกัน

6.2 การรับสมัครเกษตรกรร่วมโครงการฯ

สำนักงานเกษตรจังหวัด/ อำเภอ รับสมัครเกษตรกรผู้สนใจ และกลุ่มผู้ผลิตปาล์มน้ำมัน เข้าร่วมโครงการฯ โดยจัดทำใบสมัครเกษตรกร และกลุ่มผู้ผลิตปาล์มน้ำมัน เพื่อเป็นข้อมูลในการดำเนินกิจกรรมอบรม/ ศึกษาดูงาน เกษตรกรและกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาผู้ผลิตปาล์มน้ำมัน รวมทั้งใช้ในการติดตาม/ นิเทศงานและประเมินผลโครงการฯ

6.3 การอบรม/ ศึกษาดูงาน เจ้าหน้าที่

สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขต ดำเนินการจัดอบรม/ ศึกษาดูงาน เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเกษตรจังหวัด/ อำเภอ หลักสูตร “วิทยากรปาล์มน้ำมัน” เนื้อหาหลักสูตรเกี่ยวกับการปลูกสร้างสวนปาล์ม น้ำมัน และ การปฏิบัติดูแลรักษาสวนปาล์มน้ำมัน สำหรับเป็นวิทยากรในการอบรมเกษตรกร

- สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 5 จังหวัดสงขลา ดำเนินการจัดอบรม/ ศึกษาดูงาน เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัด/ อำเภอ 9 จังหวัด ภาคใต้ ได้แก่ ชุมพร นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี ระนอง กระบี่ พังงา พัทลุง ตรัง ภูเก็ต และสมทบด้วยเจ้าหน้าที่จากสำนักงานเกษตรจังหวัด/ อำเภอ ประจวบคีรีขันธ์ รวมเป้าหมาย 60 คน

- สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 3 จังหวัดระยอง ดำเนินการจัดอบรม/ ศึกษาดูงาน เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัด/ อำเภอ 7 จังหวัดภาคตะวันออก ได้แก่ ชลบุรี ฉะเชิงเทรา จันทบุรี ระยอง ตราด สระแก้ว และปราจีนบุรี รวมเป้าหมาย 40 คน

- สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 4 จังหวัดขอนแก่น ดำเนินการจัดอบรม/ ศึกษาดูงาน เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัด/ อำเภอ ของจังหวัดหนองคาย และเจ้าหน้าที่จากสำนักงานเกษตรจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวมเป้าหมาย 40 คน

6.4 การอบรม/ ดูงาน เกษตรกร

สำนักงานเกษตรจังหวัด/ อำเภอ ดำเนินการอบรมเกษตรกรในโครงการฯจำนวน 2 หลักสูตร
หลักสูตรที่ 1 “การปลูกสร้างสวนปาล์มน้ำมัน” สำหรับเกษตรกรผู้สนใจที่ต้องการสร้างสวนปาล์มน้ำมันรายใหม่ เนื้อหาหลักสูตรกล่าวถึง เรื่องพันธุ์ปาล์มน้ำมัน การเลือกพื้นที่ การวางผังปลูก การจัดการสวนปาล์มน้ำมันในระยะ 1-3 ปี

หลักสูตรที่ 2 “การปฏิบัติดูแลรักษาสวนปาล์มน้ำมัน” สำหรับเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันที่ต้องการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เนื้อหาหลักสูตรกล่าวถึง การปฏิบัติดูแลรักษาสวนปาล์มน้ำมัน ตั้งแต่การให้น้ำ การใส่ปุ๋ย การป้องกันกำจัดศัตรูพืช การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวผลผลิต ให้เลือกประเด็นอบรมตามความต้องการของเกษตรกรแต่ละพื้นที่และการอบรม/ ดูงาน เกษตรกร ขอให้จังหวัดดำเนินการให้ทันตามช่วงเวลาการผลิตปาล์มน้ำมันของแต่ละพื้นที่

6.5 การส่งเสริมและพัฒนากลุ่มผู้ผลิตปาล์มน้ำมัน

กลุ่มผู้ผลิตปาล์มน้ำมัน หมายถึง กลุ่มสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มกิจกรรมหรือกลุ่มถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการผลิตปาล์มน้ำมัน

การส่งเสริมและพัฒนาผู้ผลิตปาล์มน้ำมัน เป็นการสร้างเครือข่ายการผลิตให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ ในการจัดการสวนปาล์มน้ำมัน การใช้ประโยชน์จากวัสดุเหลือของปาล์ม น้ำมัน การแปรรูปปาล์มน้ำมัน โดยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาให้กลุ่มฯ เสนอข้อมูลหรือแนวทางให้กลุ่มตัดสินใจ เพื่อการพัฒนาสมาชิกในกลุ่ม และสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มฯ

แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาผู้ผลิตปาล์มน้ำมัน

วัตถุประสงค์ - เพื่อปรับแนวทางการเรียนรู้ตนเอง และชุมชนแบบมีส่วนร่วม

เป้าหมาย - กลุ่มผู้ผลิตปาล์มน้ำมัน อย่างน้อย 7 คนขึ้นไป

รูปแบบ - ดำเนินการจัดให้มีกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมอย่างน้อยกลุ่มละ 3 ครั้ง

- จัดเวทีเรียนรู้ให้เกษตรกรเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้

- ใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

- มีแผนการเรียนรู้และประเด็นชัดเจนในการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประสบการณ์

ประเด็นในการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

- การพัฒนาการผลิตปาล์มน้ำมัน การจัดการการผลิตของเกษตรกร การจัดการปัจจัยการผลิต การแปรรูป การใช้ประโยชน์จากวัสดุเหลือใช้จากปาล์มน้ำมัน เช่น

- การลดต้นทุนการผลิตโดยเน้นประเด็น การใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินและใบ

- การปรับปรุงคุณภาพผลผลิตโดยเน้นประเด็นการเก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มสุก

- นำความรู้ ความสามารถ ความคิดเห็น และประสบการณ์ด้านการผลิต การจัดการสวน ปาล์มน้ำมัน มาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อปรับปรุงการผลิต นำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โดยเฉพาะ การเพิ่มผลผลิตต่อไร่ และลดต้นทุนการผลิต ตามวัตถุประสงค์ของโครงการฯ

- ขั้นตอนและวิธีการผลิตตามหลักวิชาการ ที่กลุ่มผู้ผลิตต้องการ เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ เพิ่มมากขึ้น

- ในการจัดเวทีเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ ให้ประธานเจ้าหน้าที่ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ด้านวิชาการ ด้านเงินทุน ด้านงบประมาณสนับสนุน เข้ามามีส่วนร่วมให้ข้อคิดเห็น และสนับสนุนการดำเนินงาน ของกลุ่มฯ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมวิชาการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมตรวจบัญชี สหกรณ์ ส.ป.ก. องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ฯลฯ

- กรณีมีการศึกษาดูงาน ควรกำหนดประเด็นการดูงานให้สอดคล้องกับความต้องการของ กลุ่มผู้ผลิตฯ และศักยภาพพื้นที่การผลิตของกลุ่มฯ

บทบาท

เจ้าหน้าที่

- ทำหน้าที่เป็นวิทยากรกระบวนการ คอยกระตุ้นให้เกิดการพูดคุย และแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น การวิเคราะห์ และการสรุปประเด็นร่วมกัน

- กำหนดประเด็นถ่ายทอดและแผนดำเนินกิจกรรม ตลอดจนเตรียมข้อมูลด้านวิชาการ

กลุ่มผู้ผลิต

- แลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดเห็นและประสบการณ์ การจัดการสวนปาล์มน้ำมัน ฯลฯ

- สมาชิกกลุ่มผู้ผลิต มีส่วนร่วมในการกำหนดประเด็นเรียนรู้ในการพบปะครั้งต่อไป

ส่งเสริมการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินและใบ โดย

- ให้ความรู้เกี่ยวกับการใส่ปุ๋ยตามความต้องการของพืช โดยการวิเคราะห์ดินและใบปาล์ม

- สาธิตการเก็บตัวอย่างดินและใบปาล์มเพื่อส่งวิเคราะห์

- สนับสนุนการวิเคราะห์ดินและใบปาล์ม

- ให้คำแนะนำการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินและใบปาล์ม

รณรงค์การเก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มสุก โดย

- ให้ความรู้เกี่ยวกับการเก็บเกี่ยวผลผลิตที่มีคุณภาพ ปาล์มสุกทำให้มีเปอร์เซ็นต์น้ำมันสูง

- รวมกลุ่มกันขายผลผลิตที่มีคุณภาพ

6.6 ประสานความร่วมมือกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

จังหวัด/อำเภอ ประสานความร่วมมือกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ในการสนับสนุนสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ สำหรับเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน

6.7 การติดตามนิเทศงานโครงการ

ส่วนกลาง /สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขต /สำนักงานเกษตรจังหวัด ดำเนินการ ติดตามและนิเทศงานโครงการฯ

7. แผนการดำเนินงานโครงการ

ที่	กิจกรรม	ปี พ.ศ. 2552										
		ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.		
1	การประชาสัมพันธ์โครงการ		←									→
2	การรับสมัครเกษตรกรร่วมโครงการ และกลุ่มผู้ผลิตปาล์มน้ำมัน		←									→
3	อบรม/ คูงาน เจ้าหน้าที่หลักสูตร “วิทยากรปาล์มน้ำมัน”			↔								
4	อบรม/ คูงาน เกษตรกรหลักสูตร “การสร้างสวนปาล์มน้ำมัน” หลักสูตร “การปฏิบัติดูแลสวนปาล์มน้ำมัน”				←							→
5	การส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร -ส่งเสริมการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินและใบ -รณรงค์การเก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มสุก				←							→
6	การติดตามนิเทศงานโครงการ		←									→

หมายเหตุ ส่วนกลาง / สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขต / จังหวัด

จัดทำรายละเอียดแผนการดำเนินงานโครงการของแต่ละหน่วยงาน

8. งบประมาณโครงการ

งบประมาณโครงการจากกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ การใช้จ่ายงบประมาณให้ดำเนินการตามระเบียบคณะกรรมการบริหารกองทุนปรับโครงสร้างฯ ว่าด้วยการเบิกเงิน การจ่ายเงิน การนำส่งเงินกองทุน และการพัสดุ พ.ศ. 2548 โดยให้ใช้จ่ายงบประมาณตามแผนการดำเนินงานที่กำหนดไว้ในโครงการฯ เท่านั้น จะนำไปใช้วัตถุประสงค์อื่น หรือโครงการอื่นไม่ได้ และการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายโครงการฯ ให้ปฏิบัติตามระเบียบของกระทรวงการคลัง

9. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) เกษตรกรได้รับการพัฒนาการผลิตปาล์มน้ำมัน จำนวน 10,000 คน สามารถผลิตปาล์มน้ำมันได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 2) มีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตปาล์มน้ำมันในพื้นที่แหล่งผลิต 18 จังหวัด โดยเพิ่มผลผลิตเฉลี่ย จาก 2.6 ตัน/ไร่ ในปี 2550 เป็น 3.0 ตัน/ไร่ ในปี 2555
- 3) เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมัน ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่า 5,000 บาท/ไร่

10. ปัจจัยความสำเร็จของโครงการ

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตปาล์มน้ำมัน จะสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ อยู่ภายใต้เงื่อนไข ดังนี้

- 1) งบประมาณที่ได้รับจัดสรรให้ดำเนินการกิจกรรมต่างๆ ต้องเป็นไปตามรายละเอียดโครงการที่เสนอ
- 2) การประชาสัมพันธ์โครงการฯ ต้องเป็นไปตามขั้นตอน/รายละเอียดที่กำหนด
- 3) เกษตรกรร่วมโครงการ โดยความสมัครใจ
- 4) มีการติดตามนิเทศงานโครงการอย่างมีประสิทธิภาพ

.....